

‘Normal’ in Tarihi

Sarah Chaney

Lisans eğitimini tarih alanında tamamladıktan sonra Victoria Devri akıl hastaneleri üzerine çalıştığı doktorasını 2013 yılında UCL'den aldı. Şu anda Queen Mary Centre for the History of the Emotions'ta araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. *Psyche on the Skin: A History of Self-harm* (2017) adlı bir kitabı daha bulunmaktadır.

Dilek Kadioğlu

ODTÜ Felsefe Bölümü mezunu. İngiltere, Almanya ve Hollanda'da felsefe eğitimi aldı ve araştırmalar yaptı. 2011-2013 ve 2020-2022 yıllarında ODTÜ Felsefe Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Çeşitli kitap ve makale çevirileri bulunmaktadır.

SARAH CHANEY

‘Normal’in Tarihi

200 Yıldır Aradığımız Normal İnsanlar
(ve *Neden Var Olmadıkları Üzerine*)

İngilizceden çeviren:

Dilek Kadioğlu

İrene Kitap: 7
İnceleme / Araştırma: 2

Normalin Taribi / Sarah Chaney

Özgün adı: *Am I Normal?: The 200-Year Search for Normal People*
(*And Why They Don't Exist*)

İngilizceden çeviren: Dilek Kadioğlu

ISBN: 978-605-71580-6-2

İlk kez İngilizce olarak *AM I NORMAL?: The 200-Year Search for Normal People*
(*And Why They Don't Exist*) başlığıyla yayımlanmıştır.

© Sarah Chaney, 2022

AnatoliaLit Ajans aracılığıyla Profile Books ile yapılan anlaşma sonucu
yayımlanmıştır.

© İrene Kitap, 2022

Her hakkı saklıdır. Kaynak gösterilerek yapılan kısa alıntılar dışında hiçbir şekilde
kopyalanamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Sertifika no: 51753

Yayın yönetmeni: Levent Çeviker

Editör: Eda Okuyucu

Kapak ve sayfa tasarımı: Artemis İren

Birinci basım: Ocak, 2023

Baskı: Dörtel Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Zafer Mah. 147. Sk. 9-13a Esenyurt-İstanbul

Sertifika no: 40970

İrene Kitap

Osmanağa Mah. Reşit Efendi Sok. No: 16/5, 34714, Kadıköy-İstanbul

Telefon: 0216 208 99 14

irene@irenekitap.com / www.irenekitap.com

© irenekitap t irenekitap f irenekitap

İçindekiler

<i>Araştırmalar ve Anketler Üzerine Bir Not</i>	7
Giriş: Ben Normal miyim?	9
1. Normalin Kısa Tarihi	17
2. Normal Bir Beden	49
3. Normal Bir Zihin	87
4. Normal Bir Cinsel Hayat	121
5. Normal Hisler	163
6. Normal Çocuklar	199
7. Normal Bir Toplum	239
Sonsöz: Normalin Ötesi	263
<i>Teşekkürler</i>	271
<i>Çizelgeler ve Anketler</i>	275
<i>Cevaplar</i>	287
<i>Görsel Listesi</i>	289
<i>Notlar</i>	291
<i>Dizin</i>	327

*Normal olamayacak kadar olağanüstü olan
Sadie ve Willow için...*

Araştırmalar ve Anketler Üzerine Bir Not

Kitabın sonundaki “Çizelgeler ve Anketler” bölümünde, bu kitapta sorulan soruları vurgulamak amacıyla on dokuzuncu ve yirminci yüzyıllardan kalma, 1889’daki Halüsinasyon Sayımı’ndan Mass Observations’ın 1949 tarihli cinsellik araştırmasına kadar orijinal tarihi anketlerin bir seçkisine yer verilmiştir. Doktorlar, bilim insanları ve sosyologlar insanların bedenleri, zihinleri, hisleri ve cinsel hayatlarıyla ilişkili olarak, normalin nerede yatıyor olabileceğine işaret etmeye çalışırken bu belgeleri kullanıyorlardı. Belki de hiçbir şey, normalin gerçekte ne olduğu konusundaki fikrin ne kadar anlaşılmaz ve değışken olduğunu bu belgelerden daha iyi gösteremez. Belgelerdeki soruları yanıtlamayı bir deneyin ve *normal* standartlara uymada ne kadar *başarısız* olduğunuzu görmeye hazır olun.

Giriş

Ben Normal miyim?

Bu ilk bakışta oldukça basit bir soru. Belki de kendinize düzenli olarak sorduğunuz bir soru. Bedenimin şekli ve büyüklüğü normal mi? Başka insanların yanında ağlamak normal mi? Köpeğimin yüzümü yalamasına izin vermek? Regl dönemlerimin ağır geçmesi normal mi? Tanımadığım insanlarla seks yapmak? Toplu taşıma kullanırken tedirgin olmak? Yemek yedikten sonra şişmek? Bunlara benzer sayısız soru hayatlarımızı şekillendirir ve açıklar. Başka insanlarla ilişkilerimizi düzenlememize, bir arkadaş tavsiyesine ihtiyacımız olduğunda ya da bir doktora gitmemiz gerektiğinde bunun farkına varmamıza yardım ederler.

Ayrıca normallik fikrinin ne kadar karmaşık olduğunun da kanıtıdır.

Normal olup olmadığımızı sorduğumuzda ne demek istiyoruz? Yalnızca yukarıdaki soruları dikkate aldığımızda bile muazzam bir çeşitlilikle karşılaşırız. Bazen, ortalamayı iyi kötü yakalıyor muyuz ya da sosyal dünyanın bizden beklentilerine uyacak şekilde ortalamanın hafif üstünde veya altında kalıyoruz muyuz diye düşünüyoruz. Mesela ben ortalama boyun biraz üstünde ve ortalama kilonun biraz altında olmak isteyebilirim.

Bazen de sağlıklı olup olmadığımızı merak ederiz. Tansiyonum normal mi? Bir yerim ağrırsa, bu tıbbi bir sorunum olduğu anlamına mı gelir? Çocuğunuz uyurgezer ise bunun normal olduğu

söylenebilir; ama bunun sebebi uyurgezerliğin yaygın olması değil, sağlıksız olduğunun düşünülmemesidir (2004 yılında Amerika’da yapılan Sleep in America Anketi’ne göre okul çağındaki çocukların yalnızca yüzde 2’si haftanın birkaç gecesi ya da daha fazlasında uykularında yürüyorlar).

Ama çoğu zaman, normal olup olmadığımızı sorduğumuzda, diğer insanlar gibi olup olmadığımızı merak ediyoruzdur. Ben insan ırkının tipik bir örneği miyim? Olaylara diğer insanlarla aynı şekilde mi tepki veriyorum? Diğer insanlar gibi görünüyor muyum, onlar gibi giyiniyor muyum, onlar gibi konuşuyor muyum? Onlara *daha çok* benzesem, hayatım daha kolay olur mu?

Bu sorular hayatımızı derinden etkileyebilir. Ben kalın plastik çerçeveli gözlükleri, çok sevdiği el örgüsü kazakları olan, zamanının çoğunu kitaplara gömülüp daha iyi ve büyümlü bir dünyanın hayalini kurarak geçiren, çekingen, tuhaf bir çocuktum. 90’ların başında ortaokula başladığımda, yaşıtılarının iyi bildiği sebeplerden dolayı “anormal” olarak yaftalanmışım bile. Bana, *Neighbours* dizisinin babası bir cenaze evinin müdürü olan ve sınıf arkadaşlarını evcil yılanlarla korkutan, gözlüklü, ergen karakterinden esinlenerek “Ür-künç Phoebe” derlerdi. On altı yaşına geldiğimde, dünyaya karşı kontrol etmekte zorlandığım bir öfkeyle dolmuştum. Okulda geçirdiğim zamanın çoğunda kulaklıkla dolaşıyordum; böylece ben okuldaki tüm ahşap sıralara Manic Street Preachers grubunun şarkı sözlerini kazırken kimse benimle konuşmuyordu.

Bunlar tanıdık geldi mi? Eğer geldiyse, belki de ben normal bir ergendim. Ama çoğu ergen gibi ben de kendimi hiçbir zaman normal *hissetmedim*. Zorbalığa uğrayan pek çok genç insan gibi ben de bana yapııştırılan dışlayıcı etiketi sahiplendim ve onu bana ait bir şey haline getirdim (ya da öyle yaptığımı sandım). Zorbaların uğraştığı farklılıklarımı, onları kendimden daha da uzaklaştırmak için iyice

abartılı hale getirdim. Sırt çantanızı iki omzunuza birden takmanın veya bacaklarınızı sıcak tutmak için çoraplarınızı yukarı çekmenin demode olduğunun düşünülmesini aptalca buluyordum, bu yüzden ısrarla öyle yaptım. Makyaj yapmak ya da pop müzik dinlemek değil, her muhteşem çarşamba gününü kafamı *NME* ya da *Melody Maker* dergilerinin yeni sayılarına gömüp okuldaki diğer gençlerin adını bile duymadıkları müzik gruplarıyla ilgili yazılar okuyarak geçirmek istiyordum.

Tüm bunlara rağmen, normal olmak isteyen bir yanımdı. Olur da benim sevdiğim müzik gruplarından biri listelerde ilk ona girerse, kendimi bir şey başarmış gibi hissediyordum; diğer insanlar benim yaptığım bir şeyi beğeniyorlardı! Normal denilen şey, yetişkinliğimin ilk yıllarında peşimi bırakmayan ve uyum sağlayamama, terk edilme ve yalnız kalma korkularıyla iyice bariz hale gelen, gizemli bir şekilde belirsiz bir ideal; bende olan ya da benimle ilgili bir şey büyüğü bir şekilde değişirse, birdenbire her şey yoluna girecekti hissiydi. *Normal olmanın* ne demek olduğunu gerçekten sorgulamadan önce, yaşımda galiba otuza yaklaştı.

Bu kitabı seçtiyseniz, muhtemelen sizin de benzeri korkularınızın vardı ya da kendinize benzer sorular sordunuz. Yani farklı olmaktan korkmak aslında normal midir? İnsanlar belirli yaşam hedeflerine ulaşma konusunda her zaman böyle endişeli miydi? Diğer insanlarla aramızdaki farklılıkları ne zaman kabul ederiz ve ne zaman bunlardan korkarız? Peki neyin normal olduğuna karar veren kimdir?

İlerideki satırlarda, size normal olmakla ilgili duyduğumuz kaygının aslında ne kadar kısa bir geçmişi olduğunu anlatacağım. Tabii ki bazı koşullar altında insanlar kendilerini çevrelerindeki insanlara göre yargılamış veya başkalarını uyumsuz oldukları için eleştirmiştir. Fakat bu durum yalnızca son iki yüz yıl içinde yaygın bir hal aldı.

Avrupa ve Kuzey Amerika’da istatistik biliminin hızlı yükselişinin etkisi altındaki tıp, fizyoloji, psikoloji, sosyoloji ve kriminolojinin bilimsel pratikleri normal kutsallaştırdı. Normallik ile yasalarımız, sosyal yapılarımız ve sağlıkla ilgili fikirlerimiz arasında derin bağlar oluştu. Fakat 1800’den önce, “normal” kelimesinin insan davranışlarıyla ilgisi bile yoktu. Normal, dik açılarla ilgili bir matematik terimiydi.

On dokuzuncu yüzyılda istatistiğin Avrupa ve Kuzey Amerika’da yaygınlaşması bilim insanlarına önce bir ortalama, sonra da bir norm bulmak üzere insanlığı ölçme fikrini verdi. Bu normlar, neyin ve kimin normal olduğunu, buna bağlı olarak da en insani ve en değerli olanı tanımlayan insan hayatının çok büyük kesitleri standartlaştırılmadan belirlenemezdi. Pek çok ülkede eğitimin zorunlu hale gelmesi, öğretimin sınıf arkadaşlarına göre daha yavaş öğrenen çocukların belirlenmesine yol açarken ulusal sigorta ve mesleki tazminat uygulamalarının icadı da gittikçe daha ayrıntılı hale gelen bir normal sağlık tanımını dikkate alan sağlık taramaları gerektirdi. Bebekleri tartan klinikler, çocuk gelişimiyle ilgili kalıcı fikirler doğurdu; IQ testleri zekâ ile ilgili normlar oluşturmaya başladı; fabrikalar ve endüstriyel işyerleri, ideal işçi ve standart verimlilik düzeyleriyle ilgili kavramlar üretti. Batılı ülkelerin sömürgeci yayılımı, bilim insanlarını dünyanın dört bir yanına gönderip onlardan ölçümler yapmalarını ve tanımlar vermelerini istedi. Kendi ülkele-
rindeki insanlar ile başka yerlerdeki insanları –hemen her zaman beyazların lehine olacak şekilde– karşılaştırdı. Bu kitabın Avrupa ve Kuzey Amerika’ya odaklanmasının sebebi, *normal* denilen şeyin bu coğrafyalarda doğmuş olmasıdır: Bu standartların dünyanın geri kalanı için de geçerli olduğu varsayımı, yalnızca bir varsayımdır.

Araştırmacıların yarattığı bu normal bilimi, aynı zamanda “doğru” insan olmanın Batılı standartlarından farklı şekilde tanımlanan

tüm toplumların ötekileştirilmesinin de hikâyesidir. İnsanlığı ölçme ve standartlaştırma girişimlerinde bulunan bilim insanları, doktorlar ve uzmanlar ağırlıklı olarak beyaz ve zengin Batılı erkeklerdi ve mutlaka heteroseksüellerdi (en azından toplum içinde öyleydiler). Başarılarını borçlu oldukları statükoyu koruma ve bunu yaparken başka grupları marjinalleştirme eğilimindeydiler. Değişim arayışına girdiklerinde, çoğu zaman kendi eğitilmiş ve profesyonel sınıflarına faydalı olacak bir değişim arıyorlardı. Bunları her zaman bilinçli olarak yaptıklarını ya da bu erkeklerin hiçbirinin imtiyazlı olmayan grupları desteklemediklerini söylemiyorum. Bazıları sosyalist olduğunu söylüyordu; diğerleri feminist hareketi destekliyordu; emperyalist saldırganlığı kınıyor ya da eşcinselliğin yasallaşması gerektiğini savunuyorlardı.

Ama bu erkeklerin çoğu, en üst sosyal tabakada yer almalarını basitçe eşyanın doğal düzeninin bir parçası olarak düşünüyordu. İnsan evriminin en ileri aşamasında doğmuşlardı –ya da bunun böyle olduğuna inanıyorlardı– ve diğer insanların da gelişmesi için bir standart oluşturulmasına yardım etme iyiliğinde bulunuyorlardı. Sömürgeciliği haklı göstermek için kullanılan savlardan biri şöyleydi: Batılı normların rehberliği sayesinde –yani bugün ifade edeceğimiz haliyle, bu normların acımasızca dayatılmasıyla– sömürgeleştirilen toplumlarda insan hayatı iyileşiyordu. İngiliz askerleri Hindistan’da yüz binlerce insanı öldürdü. İngiliz hükümeti, ticari kazanç sağlamak için Hint mallarını ihraç ettikçe tekrar tekrar yaşanan kıtlıklarda milyonlarca insan öldü. Devlet okullarındaki sömürgeci öğretmenler, İngiliz formalarıyla giysileri kullanarak Hindistanlı çocukları onları sömürgeleştiren insanlara benzeterek nasıl “gerçek” –ya da *normal*– oğlanlar yarattıklarını gururla anlatıyorlardı.¹ 1934’e kadar Amerika’da, “kabile kültürünü yatılı okul sistemiyle yok ederek” yerlileri “kültürel olarak asimile etmek ve

sindirmek” federal bir politikaydı.² On yedinci ve on sekizinci yüzyıllarda pek çok sömürgeci hükümet, kendilerine tabi olan insanlar ile sömürgeleştirdikleri ülkelerin insanları arasına bir mesafe koyarken, on dokuzuncu yüzyıla gelindiğinde normalleştirme temel bir sömürgecilik kuralı olmuştu.

Geçmişten verilebilecek bu tür örnekler bugün bize çarpıcı ve açıkça yanlış görünüyor. Peki, neyin normal olduğu anlayışının değişkenliğinden dolayı kaç kişinin öldürüldüğünü, hapse atıldığını, kaç kişinin akıl hastası olduğuna karar verildiğini veya toplumdan dışlandıklarını hatırlamak yalnızca aklımızı başımıza mı getirir? Yoksa bu hikâyeden öğrenilebilecek başka şeyler de var mıdır? Bana kalırsa, vardır. Neyin normal, doğal veya kabul edilir olduğuna dair tanımlarımızı sürekli olarak düzeltsek ve genişletsek de, pek çoğumuz gerçekte böyle bir şey olup olmadığı üzerine düşünmeyi bırakmadı. Normalin var olduğunu, görünmez bir doğa yasası olduğunu varsayıyoruz; belki ebeveynlerimizin ya da büyükanne ve büyükbabalarımızın bize gösterdikleri yerin azıcık sağında veya solunda, ama yine de oralarda bir yerde.

Aslında bu normal denilen şey o kadar da olağan bir şey olmayabilir. 2010 yılında Kuzey Amerikalı üç davranışsal bilimci, dünya nüfusunun günümüzdeki bilimsel normların kaynağı olan kısmının “dünyadaki en TUHAF insanlar” olabileceğini ileri sürdüler, ki bu grup ile bilim insanlarının on dokuzuncu yüzyılda incelediği gruplar arasında şaşırtıcı derecede küçük bir fark vardır. Dünya nüfusunun yalnızca yüzde 12’si bu TUHAF (yani Batılı, eğitilmiş, endüstriyellemiş, zengin ve demokratik)* toplumlardan gelen insanlardan oluşur. Ama psikolojik araştırmalardaki deneklerin yüzde 96’sı ve tıp alanındakilerin yüzde 80’i bu insanlardan seçilir.³ Bu

* WEIRD: *Western, educated, industrialised, rich, democratic.* (çev.)

insanların –beyaz olmadıklarında bile– beyaz oldukları varsayılır; çünkü bilim ve tıp söz konusu olduğunda “beyaz” yansız bir kategoridir.⁴ Victoria Devri “normal” biliminin kalıntıları oldukça uzun ömürlü olmuştur.

İlaçlar ve tedaviler TUHAF (ve beyaz ve erkek) insanlar için tasarlanırken, bunların diğer herkes için en iyi sonuçları vermesini nasıl bekleyebiliriz?⁵ Hastalıklar kadınlarda ve erkeklerde ya da farklı deri renklerine sahip insanlarda farklı şekillerde ortaya çıkar. 1990 yılına kadar ilaçların yalnızca erkekler üzerinde denenmesi yaygındı, böylece işlem daha ucuza geliyordu ve bilim insanları açısından daha kolay oluyordu. Çünkü erkeklerin hormon seviyeleri kadınlarındaki gibi değişken değildi. Ama şöyle bir sorun vardı: Bu ilaç ve tedaviler piyasaya sürülüyordu ama onları kullanan veya uygulayan kadınlara her zaman iyi gelmiyorlardı. Dr. Alyson McGregor’ın *Sex Matters* [Cinsiyet Önemlidir; 2020] adlı kitabı, Amerika’daki reçeteli ilaçların kadınlarda görülen beklenmedik yan etkilerden dolayı nasıl piyasadan çekilebildiğini anlatır. Mesela Ambien adlı uyku ilacı ancak kolayca ulaşılabilir hale geldikten sonra kadınların alması gereken doz yarıya indirildi; çünkü ilacın kadınların metabolizmasına erkeklere göre daha yavaş karıştığı anlaşıldı.⁶ Bu kadınlar sabah kalktıklarında uykulu oluyor ve işyerlerine gitmek için araba kullanırken hâlâ ilacın etkisi altında oluyorlardı. Peki neden bu durumun farkına daha önce varılmadı?

Bazı bilim insanları, TUHAF çalışmalarından elde edilen bulguların geri kalan yüzde 88’e genellenebileceğini “rutin bir şekilde var sayarken”, diğerleri TUHAF insanların “insanlarla ilgili genelleme yapma konusunda temsil kapasitesi en düşük kitlelerden biri” olabileceğini iddia eder.⁷ Tarih nasıl oldu da bizi bu küçücük grubun normalin ne olduğu konusundaki anlatılara yön verdiği bir konuma getirdi?

Normların ve standartların kabul edilmesiyle ilgili tartışmalı konuların tarihini keşfederken neyin normal olduğunu düşündüğünüzü sorgulamanın yanında, kendimizi reçetelerle tanımlamaya neden bu kadar hazır olduğumuzu da sorgulamanızı dilerim. Sizi, normalin hayatlarımıza nasıl nüfuz ettiğini, bizi nasıl etkilediğini ve TUHAF olup olmadığınızı düşünmeye davet ediyorum. Eğer pek çok insan gibi sizin de farklı olmaktan korktuğunuz zamanlar olduysa, bu kitabı merak uyandırıcı ve özgürleştirici bulacağınızı umuyorum.

Normal olmak konusunda endişelenmek normal olabilir. Ama bu durum bizi normal sorgulamaktan alıkoymamalıdır.

Normalin Kısa Tarihi

Doğanın Hataları

Bizim bildiğimiz haliyle normalin hikâyesi 1801’in ilk gününde, İtalyan rahip ve astronom Giuseppe Piazzi ile başlar. Piazzi, Mars ve Jüpiter arasında yeni bir gezegen ararken gökyüzünde bir yıldız keşfetti. Roma tarım tanrıçası Ceres’in adını verdiği bu yıldızın hareketlerini 11 Şubat’ta yıldız Güneş’e çok yaklaşıp görünmez olana kadar takip etti. Piazzi’nin yayınladığı veriler, bir sonraki ekim ayında, yirmi dört yaşındaki Alman matematikçi Karl Friedrich Gauss’a ulaştı (internetten önce haberler çok yavaş yayılıyordu).

Piazzi, Ceres’in yörüngesini belirlemeye yetecek kadar ölçüm yapamamıştı ama Gauss matematiksel bir formül kullanarak bir ortalama hesapladı; bu ortalama bir grafiğe aktarıldığında, merkezinde yuvarlak bir tepe noktası ve her iki yanında uzunca birer kuyruğu olan, kabaca bir çan şeklinde bir eğri veriyordu. Gauss, bu eğrinin tam merkezindeki noktada Ceres’in gökyüzünde yeniden belireceğini iddia etti. Bulutsuz bir gecede bu iddianın doğruluğu kanıtlandı. Alman yıldız kâşifinin adı, kısa sürede çan eğrisiyle anılmaya başladı; günümüzde bile buna bazen “Gauss dağılımı” adı verilmektedir.* Fakat ilk başta buna “hata eğrisi” adı verilmişti.¹

* Fransız matematikçi Pierre-Simon Laplace’a da atıfta bulunmak isteyenler, bu eğriden “Gauss-Laplace dağılımı” olarak bahsederler. Lapla-

Gökbilimciler, kendi alanlarında yapılan ölçümlerin hataya açık olduğunun yüzyıllar boyunca farkındaydılar. Bu durumu çok sayıda gözlem yaparak telafi etmeye çalıştılar. Küçük hatalar büyük hatalardan daha sık yapılıyordu, Gauss'un çizdiği eğriyi yaratan şey de buydu. Buraya kadar her şey yolunda. Aslında evinizin duvarlarına raf monte ederken ya da başka bir şey asarken burada anlattığım şeyin basit bir versiyonunu yapmış olabilirsiniz. Duvarı delmeden önce gerekli ölçüleri tekrar tekrar almış olabilirsiniz. Ben duvarı her zaman birkaç santimetre hatayla delirim. Peki gökbilimcilerin –ve amatör marangozların– uzaklığı doğru ölçmek için sarf ettikleri çabanın insan hayatının normlarıyla ne ilgisi olabilir?

Bu iki konuyu bir araya getiren, 1796'da Belçika'nın Gent şehrinde doğan ve oldukça aktif bir istatistikçi olan Adolphe Quetelet'dir. Brüksel'de, önceden kraliyet rasathanesinin, yani Quetelet'nin kırk yıl boyunca yaşadığı yerin bulunduğu ve bu bilim insanının adı taşıyan bir cadde vardır. Bu caddeyi birkaç yıl önce ziyaret ettim. Eski rasathane binasında çalışan insanlar fotoğraf çekmeme şaşırdılar çünkü Quetelet caddesi şehirdeki sıradan bir caddeydi. İlgi çeken bir özelliği yoktu. Normaldi. Sıradanlığı idealize eden Quetelet'nin bundan haberi olsa muhtemelen çok sevinirdi.

Genç Adolphe Quetelet, Belçika'nın çalkantılı bir döneminde büyüdü ve böylece insan toplumunu anlamaya merak saldı. Onun çocukluğunda Gent, Napolyon Fransa'sının kontrolü altındaydı; Quetelet on dokuz yaşına geldiğindeyse şehir Birleşik Hollanda Krallığı'nın bir parçası oldu ve Quetelet yeni kurulan Gent Üniversitesi'nde bilim üzerine çalışmaya başladı. Ardından 1830'daki Belçika Devrimi'yle bu çiçeği burnunda kraliyet gökbilimcisinin kari-

ce, nerdeyse otuz yıl önce gerçekleşmiş bir olayın sonuçlarını tahmin etmek için bir hata eğrisi kullanılmasını önermişti.